

XLVI.

Письмо мстиславскаго епископа С. Коссова къ кiev. митрополиту Петру Могиль съ изъявленіемъ глубокаго сожалѣнія объ убійствѣ студента кievо-могилянскои коллегіи (Федора) Гоголевскаго.

1640 года, апрѣля 21 д.

Przeoswiecony moy Dobrodzieiu!

Skoro mie zasiągnął rumor od W. P, mego M. Pana, o świętoianskiej Parcae kochanego syna, wdzięcznego Parnesisty, pobożnego w wierze Orientalisty Hoholewskiego. Moia licha nieudolna, trudnosciami zmacierowana Mniemosyneczka, tę (sic) wnet smutek o W. P. mym M. Panie y Dobrodzieiu do Phiłonowey concertowatami capelli: (Cant, 2) Głos Synogorlice słyszany iest w ziemi naszej: iako się ta ubiwa kiedy na iey gniazdeczko, ale drzewiey (sic) piskląteczko chciwey dybie myśliwicy, kiedy tłucze, krwawi, gorli, iako niebożytko stęka! Troszczę się. Schnie z żalem się braci.—Tak widzie W. P. moy M. Pan po Mohilianskiej, to iest swey, Minerwy ptaszcęcia, ktory piorami latał dowcipu, boleiesz, łzy na iagodną wysiewasz ziemie, z tym y z moich iako przysięgłych potok wyciskasz oczu. A sobie sercu memu (wespoł z P. T, moim M. Panem, zranionemu) w one Jeremiaszowe każesz bic strone (Traen. 1). Manum suam misit gostis ad omnia desiderabilia ejus. W. P. abowiem, moy M. Pan, kiedys chciał stac podobnym onemu (Math. 13) negotiatowi, ktory, quaerens bonas margaritas, inventâ unâ presiosâ Margaritâ, reddit omnia et emit eam; szperaiać między perłami Roxolanskimi dobrych pereł, nie mogłes nalesc droższej nad naukę, na którą kupienie wszystkie kleynoty, skarby, diademata, possessie ważył. A tu dzis z posrzodku Matki Krzstu Ruskiego Kiiowa, mowę, z serdecznego, z Jeremiaszową do W. P. mego M. P. udaiać się supliką, kwili: vide, Domine, (Traen. 1) et considera, quoniam facta sum vilis. Coż czynić? Jedno płakac smutnie. Lotrolitanska to factia widze. Przeto omnibus viribus starac się, iakoby pro futuris temporibus takie ausus R.—Pospolita iakimkolwiek prawkiem reprimowała: ia nie lenił bym się y sam na seym przybyc, gdy by na mnie extremum egestatis y długow onus od rozbraci naniesione nie było. Quae causa tanti oneris? Koło Trybunału Duchownego, ktore nas summami peniężnymi, baniciami, per fas et nefas, tak przykrywa, że y

rękawa urzynać (bojąc się y broniąc wszystkiej suknie zginienia) musiemy. Quae causa? Cancellarya, ktora mandatow wydawac nie chce. Quae causa? Assesoria, ktora appelatiew na quote nie dopuszczając praktykowi, nawet mowic (o Boże sprawedliwy) nie dając, z cerkwi mnie we włosciach Mohilowskich oeconomii będących wyzuła, pod zarękami dziesięciu tysięcy złotych. Zaczym gdy bych, Miłosciwy Dobrodzieiu, tak wiele miał grzechow, iak wiele mam teraz Cresusowych cirkulow y kul, zaiste niecował bych sobie dawno byc niedaleko onego mieysca, gdzie Astraea Theologiczna ona przedwieczna bałdachin sobie rozbiła. O transakciey moiey przymuszoney, zadłużoney, z Krewzą, ociec Melciusz, Jhumen Mohilewski, fundamentalim W. P., memu M. Panu, referendarzem będzie. Potym me pioro, we łzach omoczone, pausue. A ia Naywyższego proszę, aby Przew. Twoią felicissime ten seym odprawić zdarzyc raczył: y tandem kiedyszkolwiek złotego zażyć pokoiu.—Z Mohilewa Aprila (21?). Anno 1640.

Kiedy by mnie polnocny Adwersarz z szkatuły Cresusa niewyspiał, długami mnie nie spętał. et. caet.

(Из рукописнаго сборника, найденнаго нами въ Архивъ Кіевонеч. Лаоры; документъ писанъ столь же реразборчивымъ, мелкимъ почеркомъ, какъ и помѣщенные подъ № XLII—XLIV).

Примѣч. Въ грамотѣ П. Могилы (отъ 2 апр. 1640 г.) Мипскому православному братству сообщаются слѣдующія подробности о казни упоминаемаго въ письмѣ Коссова студента Гоголевскаго. Указавъ на многочисленныя преслѣдованія, коимъ православные подвергаются со стороны латино-уніатовъ, какъ то: кіевскаго воеводы (въ Кіевѣ), Кревзы (въ Могилевской епархіи) и Терлецкаго (въ Люблинѣ, Красноставѣ),—П. Могила продолжаетъ: „тутъ въ Кіевѣ тыранство свѣжо зачали над нами чинити и кровь розливати. Абовѣмъ болеючи, ижъ великая громада млоди Россійской въ колеиумъ моимъ знайдется и в наукахъ ораз и вѣры святой боронити цвичитя, позазрели тому на око маючи науки, ижъ латво, выучившися, могутъ правду всему свѣту показати и Церковь Святую мощно боронити, учинивши раду расказалъ намесникови замковому потварь який вложить криминальный на студента истратити, абы студенты устрашившия всѣ розбѣгли и яко предъ тымъ в инъших училися. Теды въ понедѣлокъ першій посту того великого идучога студента Федора Гоголевскаго през рынок на замок порвано, а гдысе довѣдовати почали для чоґобы, выставил намѣсникъ своего слугу замковаго сепача, который образившия скимъ барзо мало в корчмѣ инъстикговалъ якобы шедшии студенты в ночи на

домъ ранили, на што инѣквизицій не выводил, а битого жадного не было, але зараз казалъ стяги под небытность мою." (*Собрание древ. грамотъ изъ родны Минской губ., 1848 г. № 112, стр. 225; также напеч. въ Чтен. Общ. Истор. и Древ. при Москов. Унив. за 1848 г., откуда сдѣланы были и отдѣльные оттиски*).

XLVII.

Грамота константинопольскаго патриарха Парвѣнія, которою подтверждаются права Львовскаго братства, дарованныя ему патриархомъ Іеремією относительно школы, типографіи и надзора за братскими священно-служителями.

1640 г., май.

† Παρθένιος ἐλέω θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

† εὐλαβέστατοι ἱερεῖς οἱ ἐν τῷ σεβασμίῳ ναῷ τῆς κοιμήσεως τῆς ὑπεραγίας ἐνδόξου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου τῷ ἐν Λεοβίῳ τῷ ἡμετέρῳ πατρι-
αρχικῷ σταυροπηγίῳ, καὶ ἐνδοξώτατοι καὶ χρησιμώτατοι ἄρχοντες καὶ ἀδελ-
φοὶ τῆς ἀγίας ταύτης καὶ περιφήμου μονῆς, καὶ ἅπας τῶν ὀρθοδόξων χρι-
στῶνυμος λαός, υἱοὶ ἐν κυρίῳ ἀγαπητοὶ τῆς ἡμῶν μετριότητος, χάρις εἴη
ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἔλεος παρὰ θεοῦ παντοκράτορος καὶ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, καὶ παρ' ἡμῶν εὐχὴ καὶ εὐλογία. ἡ πρὸς ἀλλήλους ἐνωσις τῶν
εὐσεβούντων χριστιανῶν, οὐ μόνον συγχαίρειν περὶ τοῖς ἀγαθοῖς καὶ συμπάσ-
χειν ἐπὶ τοῖς μὴ τοιοῦτοις βούλεται: εἴτε γὰρ πάσχει, φησὶν ὁ μακάριος
Παῦλος, ἐν μέλος συμπάσχει πάντα τα μέλη. ἀλλὰ καὶ κηδεμονίαν ἐπιμελῆ,
καὶ μέριμναν συνεχῆ ἐν τοῖς προεστῶσι περὶ τοὺς ὑποδεστέρους ἀπαιτεῖ.
ὅθεν καὶ ἡμεῖς τὴν ἐπιστάσιαν τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου ἐλέω θεοῦ ἐγγει-
ρισθέντες, καὶ τοι πρότερον μηδὲν φαντασθέντες καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς, ἀλλ' οὕτω
τοῦ τελεταρχικοῦ πνεύματος εὐδοκήσαντος, ἀναγκαιῶς καὶ τὴν μέριμναν ἀνε-
λάβομεν τῶν ὑπὸ τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον ἐν παντὶ ἔδνει ἐκκλησιῶν, καὶ
ἀκολούθως συγχαίρομεν τοῖς προκόπτουσι εὐσεβέσιν ἐν τῇ τρίβῳ τῶν ἐντο-
λῶν τοῦ θεοῦ, καὶ ἀναβάσεις ἐν τῇ καρδίᾳ διατιθεμένοις κατὰ τὸ προφητι-
κὸν λόγιον, ἅτε δὴ καὶ ἐφ' ἡμῖν αὐτοῖς, ὧν καὶ πρότερον ἀκούοντες τὴν
καθαρὰν καὶ ἀμώμητον κατὰ Χριστὸν πίστιν, ἣν παρελάβετε ἐξ ἀρχῆς ὀλο-
φύχως ἀπαραποίητον διασώζεσθαι ὑμῖν, θεῷ τῷ πάντων ἀγαθῷ αἰτίῳ λαμ-
πρὰ τὰ χαριστήρια ἀναπέμπομεν. νυνὶ δὲ καὶ ἐξ ὧν ἀπαιτεῖτε κεφαλαίων
ἐπιβεβαιωθῆναι παρ' ἡμῶν, τρανῶς περὶ τῆς καθ' ὑμᾶς τελειώσεως πλη-